

3. Hip-Hop Declaration of Peace [Electronic resource]. Mode of access: <https://thetempleofhiphop.wordpress.com/hip-hop-declaration-of-peace/>. – Date of access : 21.03.2018.

4. The Gospel of Hip-Hop: First Instrument / KRS-One [et al.]. – N. : power House Books, 2009. – 818 p.

Рак Н.А. магiстрант

Навуковы кiраўнiк – Смолiк А.І.

ПРАЛАМЛЕННЕ НАРАТЫВУ ШОА Ў ЛІРЫЦЫ Л. КОЭНА

Канадскі паэт, piсьменнiк i музыка Леанард Коэн (1934 – 2016) не быў сведкам падзей Катастрофы еўрапейскага габрэйства, аднак будучы ўключаным у герменэўтычнае кола габрэйскай культуры, ён не мог не намагацца асэнсаваць знішчэнне габрэяў пад час Другой Сусветнай вайны ды знікненне культурнай прасторы iдышкайту, якi амерыканска-габрэйскi piсьменнiк І.І. Зiнгер назваў на пачатку 1940-х «ветам, якога больш няма».

Леанард Коэн не аднаразова заўважаў у iнтэрв'ю, што для яго Усходняя Еўропа з'яўляецца свайго рода прарадзімай i гэта для паэта нiколі таямнiцай [7, р. 27]; асаблiва важным для паэта з'яўлялася габрэйская культурная спадчына Усходняй Еўропы. Другi зборнiк Коэна – «The Spice-Box of Earth» (1961) – прысвечаны дзеду паэта р. Ш. Клініцкi-Кляйну, якi быў раўiнам у Коўне. Вершы з «The Spice-Box of Earth» насычаны шматлiкiмі спасылкамі да «зніклага свету iдышкайту». Асаблiва вылучаюцца вершы «Last dance at thr Four Penny», «Song for Abraham Klein», «Out of the land of heaven» (прысвечана М.Шагалу), «Prayer of my wild grandfather» ды «Lines from my grandfather's journal». Менавіта паэзія «The Spice-Box of Earth» з'яўляецца вызнаннем Коэнам сваёй «iдышкайтаўскай» культурнай самаiдэнтыфікацыi, якую ён прызнае як спадчыну дзеда.

Паэт не гаворыць у адкрытую пра Шоа, але разважае над лёсам еўрапейскіх габрэяў, якія “таньчылі фрайлах пад белай хусткай, і цуды рабінаў з Прагі і Вільні аднаўлялі іх троны з апілак” (падрадкоўны пераклад тут і далей мой – *Н.Р.*) [6, р. 56]. Важна, што паэт уключае ў свае паэтычныя тэксты спасылкі на габрэйскую містыку: “белая хустка”, пад якой таньчылі габрэі, не можа не адсылаць да Шэхіны, персаніфікацыі Боскай Літасці, якая пакінула Бога і адправілася ў выгнанне з Эрэц Ёісраэль разам з габрэямі.

Верш “Феній” – гэта своесаблівая малітва, у якой Коэн пацвярджае асабістую вернасць Запавету паміж Богам і габрэйскім народам: “Для цябе/ я буду габрэем з гета,/ і буду таньчыць,/ і буду нацягваць белыя панчохі/ на свае вывернутыя ногі,/ і буду атручваць калодзежы/ па ўсяму гораду Для цябе/ я быду габрэем з Дахаў,/ і буду валяцца ў вапне/ з вывернутымі рукамі і нагамі/ і з раздзьмутым болям,/ які не зразумець розумам” [4, р. 59]. Леанард Коэн згаджаецца з лёсам еўрапейскіх габрэяў і прымярае яго на сябе: быць ахвярай Шоа і быць ахвярай антысемітызму, калі гэтага патрабуюць абставіны. Як мы бачым, на гэтым этапе творчасці для Коэна наратыў Шоа неразрыўна звязаны з яго культурнай самаідэнтыфікацыяй як нашчадка культуры ідышкайту.

Песня “Dance Me to the End Of Love” (альбом «Various Positions», 1984 г.) для недасведчанага слухача з’яўляецца іскравым прыкладам любоўна-эратычнай лірыкі Леанарда Коэна: “Oh let me see your beauty when the witnesses are gone/ Let me feel you moving like they do in Babylon/ Show me slowly what I only know the limits of/ Dance me to the end of love” [3]. Аднак сам паэт у інтэрв’ю распавядае гісторыю напісання песні: “Гэтая [песня] прыйшла да мяне пасля таго, як я пачуў, прачытаў ці проста даведаўся пра тое, што ў некаторых лагерах смерці ля крэматорыяў струнны квартэт прымушалі граць пакуль гэты жах тварыўся... Яны былі прымушаны граць класічную музыку, а іх сябрукоў-вязняў забівалі ці спальвалі” [5]. Калі ведаць гісторыю стварэння песні, то “a burning violin” ды “the children who are asking to be born” ужо не падаюцца паэтычнымі метафарами жарсці. Парадаксальнасць гэтай песні тлумачыцца тым, што паэт звяртаецца да матываў танца і музыкі, якія ў хасідскай традыцыі разумеліся не толькі як адна з

магчамасцяў славіць Бога і радавацца быццю, але і здзейсняяць уіhudim – набліжацца да Бога, а таксама набліжаць Шэхіну – Боскую Прысутнасць, Жаночае ўвасабленне Адзінага Бога – да самага Бога, якія былі разарваны руйнаваннем Іерусалімскага Храму [9, с.171 – 175]. У шматлікіх хасідскіх расповядах менавіта праз уіhudim хасідскія цадзікі стваралі цуд [9, с. 201]. У гэты ж час, танец у секулярнай культуры Заходняга Свету ўспрымаецца як эвфімізм сэксу: паэт майстарскі гуляе на сумяшчэнні несумяшчальнага. Знешні эратызм прыхоўвае чалавечую трагедыю, якая не можа быць выказана, але існаваць толькі ў форме спадзеву: танец становіцца сімвалам жыцця, бо пакуль ёсць ён і гучыць музыка – цягнецца жыццё. Такім чынам, мы бачым, што наратыў Шоа ў лірыцы Коэна пачынае асэнсоўвацца з пазіцыі містычнага юдаізму, а сама песня выкрыстоўвае матрыцу падвоеннага дна Песні Песней: знешне эратычны тэкст прыхоўвае містычныя падтэксты [10].

Сувязь наратыву Шоа з містыкай ўзмацняецца ў песні “Amen” (альбом «Old Ideas», 2014). Песня пабудавана ў форме малітвы-тэгелім. Паэт просіць пацьвердзіць Бога Ягоную любоў: “Tell me again/When I'm clean and I'm sober/Tell me again/When I've seen through the horror/Tell me again/Tell me over and over/Tell me you want me then” [2]. Сама па сабе гэтая песня адсылае слухача з першага радка да псалма “На рэках бабілёнскіх мы сядзелі і плакалі, успамінаючы Сыён...” [Пс:136, 11], і заклікае Бога пацьвердзіць вернасць Запавету, які быў дадзены Ім габрэйскаму народу: “Tell me again/When the rest of the culture/Has passed thru' the Eye of the Camp” – “Скажы мне зноўку/ Калі астатняя частка культуры/ прайшла праз Вока [ігольнае вушка] Лагера”. Леанард Коэн у гэтай песні падыходзіць да магістральнага пытання ў асэнсаванні Шоа рэлігійнай свядомасцю – тэадэцыі: як сталася, што выбраны Богам народ прайшоў праз лагеры смерці – Коэн у паэтычнай манеры, якая набліжаецца да традыцыі біблейскіх псалмоў, просіць Бога паўтарыць словы любові.

Песня “Almost Like the Blues” (альбом «Old Ideas» 2014 г.) больш змрочная, паэт увасабляецца ў вобраз ці то назіральніка, ці то прарока-слухача жахлівых падзей – “I listened to their story/Of the Gypsies and the Jews/It was

good, it wasn't boring/It was almost like the blues” [1]. Узгадка афраамерыканскага музычнага напрамку – блюзу – не выпадковая – доўгі час менавіта перапляценне музычнай і лірычнай традыцыі давала магчымасць афраамерыканскім рабам захаваць памяць пра свае пакуты праз адсутнасць у іх доступу да іншых формаў мастацтваў (слова “blues” мае ў сваім корні “blue”, што на амерыканскім слэнге

- “еумны”). Хутчэй за ўсё, Коэн ускосна нагадвае слухачам пра верш “Блюз уцекачоў”, які англа-амерыканскі паэт Уістан Одэн прысвяціў габрэйскім уцекачам з нацысцкай Германіі ў 1939 г. “Almost like the blues” – “амаль як блюз”

- гісторыі, якія чуў лірычны герой песні былі ад тых, хто не ўцёк, але стаўся ахвярай і загінуў – так бы мовіць «нескончаны блюз». У гэтай песні Коэн таксама разважае над сваім габрэйствам – “мой бацька сказаў, што я выбраны, але маці сказала, што не”. Вядома, што габрэйства вызначаецца па маці, таму сымбалічна, што менавіта маці лірычнага героя гаворыць яму пра “невыбраннасць”, што дае яму магчымасць самастойна абраць свой шлях. Шчыльна паэт падыходзіць і да тэасофскай праблемы веры ў Бога пасля Шоа – “There is no God in heaven/ And there is no Hell below/ So says the great professor/ Of all there is to know” [1]. Коэн наўмысна перафразуе знакамітую страфу Дж.Ленана з песні “Imagine”, якая стала сімвалам пацыфізму (“Imagine there’s no heaven/ It’s easy if you try/ No hell below us/ Above us only sky /And no religion too” [8]), спрачаючыся з ім: “But I’ve had the invitation/That a sinner can’t refuse/And it’s almost like salvation”. Пры ўсёй складанасці і тыповай коэнаўскай манеры прыхоўваць цымус лірыкі, можна зрабіць вынік, што Коэн не можа пагадзіцца на “евет без рэлігіі”, які прапаўваў Ленан: для яго, чалавека, які не заўсёды жыў у згодзе з габрэйскай традыцыяй, на прыканцы жыцця застаецца толькі дайсці шлях людзей, якія ўжо не скончаць свой, – застацца габрэем. У парадаксальнай манеры, ўласцівай польскаму хасідызму, Леанард Коэн адказвае для сябе на пытанне пра веру ў Бога і рэлігіі ў свеце пасля Шоа.

Прааналізаваўшы выбраную лірыку Леанарда Коэна, мы бачым: наратыў Шоа з'яўляецца для канадскага паэта важнай тэмай, якая атрымала своеасаблівае развіццё ў яго паэтычнай творчасці. На пачатку 1960-х Катастрофа еўрапейскага габрэйства неразрыўна была звязана для Леанарда Коэна са зніклым светам ідышкайту, які атаясамліваў дзед паэта. Сам Коэн ідэнтыфікаваў сябе з культурнай прасотрай ідышкайту і прымаў магчымыя пакуты ад свайго габрэйства, гэтак жа як і еўрапейскія габрэі пад час Другой Сусветнай вайны. Паступова наратыў Шоа пашыраецца для паэта: у яго ўплетаецца хасідская містыка, якая надае паэтычнай творчасці Коэна інтэнцыі для разважання над тэасофскімі праблемамі. Паэт разважае пра існаванне веры ў Заповіт паміж Богам і габрэямі ў свеце, дзе выбраны народ забівалі.

1. Патай, Р. Иудейская богиня / Р. Патай. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://astrovic.ru/lib/j-goddess/00.htm>. – Дата доступа: 13.04.2012.
2. Синило, Г.В. Танах и мировая поэзия»/ Г.В. Синило. – Минск, 2009.
3. Часасловец: Біблейныя пераклады А. Надсана, Псалтыр Давіда. – [Электронны рэсурс]. – Рэжым доступу : http://chasaslovec.info/index.php?newsid=718&news_page=9 – Дата доступу: 12.02.2018.
4. Cohen L. Almost Like the Blues / L.Cohen [Electronic resource]. – Mode of access : <https://genius.com/Leonard-cohen-almost-like-the-blues-lyrics>. – Date of access : 1.05.2017.
5. Cohen L. Amen / L.Cohen [Electronic resource]. – Mode of access : <https://genius.com/Leonard-cohen-amen-lyrics>. – Date of access : 15.01.2018.
6. Cohen L. Dance me to the End of Love L.Cohen [Electronic resource]. – Mode of access : <https://genius.com/Leonard-cohen-dance-me-to-the-end-of-love-lyrics>. – Date of access : 16.01.2018.
7. Cohen L The Genius / L. Cohen. – The Spice-Box of Earth. – Montreal, 1961.

8. Cohen L. Interview / L.Cohen [Electronic resource]. – Mode of access : <http://cohencentric.com/2016/08/17/leonard-cohen-origins-dance-end-love/>. – Date of access : 13.12.2017.
9. Cohen, L. Last Dance at the Four Penny / L. Cohen. – The Spice-Box of Earth. – Montreal, 1961.
10. Cohen L. Leonard Cohen on Leonard Cohen: Interviews and Encounters (Musicians in Their Own Words) / L. Cohen, J. Burger. – Chicago, 2015.
11. Lennon J. Imagine / J. Lennon [Electronic resource]. – Mode of access : <https://genius.com/John-lennon-imagine-lyrics>. – Date of access : 12.02.2018.

Реманюк Е.В., студент

Научный руководитель – Гурченко А.И.

ФОРМЫ МЕЖДУНАРОДНЫХ КУЛЬТУРНЫХ СВЯЗЕЙ В СФЕРЕ МУЗЫКАЛЬНОГО ИСКУССТВА

Как известно, роль и авторитет государства на мировой арене обуславливается не только лишь их экономическим, политическим весом, военной мощью, но и тем духовным, культурным, интеллектуальным потенциалом, который представляет страну в мировом сообществе. В настоящее время одними из наиболее востребованных форм взаимодействия между людьми стали музыкальные связи, которые могут развиваться в следующих формах: фестивали, конкурсы, концертно-гастрольная деятельность, репертуарный обмен, совместные творческие акции, конференции, симпозиумы, стажировки, повышения квалификации и др. Важность международных музыкальных связей в современном культурном обмене заключается в том, что активизируются международные контакты, т.к. музыкальные связи могут развиваться даже в условиях межгосударственных противоречий.